

SZASZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XX. évfolyam 3. (229.) szám, 2018. március

Petőfi márciusa

(részlet)

A március Petőfi-hónap,
ha süt a nap, ha fú a szél,
ő ragyog itt a napsütésben,
s a szél szavában ő beszél,
s ha égzengéssel, villámfénnyel
ránktör a tavaszi vihar,
mintha a szélvész kürtszavában
harsogna a Nemzeti dal.

(...)

Nincs március Petőfi nélkül,
e kettő egy száz éve már.
Az ő szemével látjuk, hogyha
madárka a bokorra száll,
fülével halljuk rebbenését,
s azt is, mikor egy bőszy folyam
vagy egy rabnép láncát letépve
a szabadság felé rohan!

Nincs március Petőfi nélkül,
idő és költő egybeforrt,
benne sűrűsödött, benne robbant
mind, ami forralta a bort,
az ő szavára várt a nép és
élesítette a kaszát,
abban a dicső márciusban
ő jelentette a Hazát!

Nincs szabadság Petőfi nélkül,
ő égette szívünkbe, hogy
több a szabadság, mint az élet,
ez a legszebb népi jog!
Ő írta, vívta, tollal, karddal,
s rátette ifjú életét,
szabadságunk örök okmányán
Petőfi szíve a pecsét!

VÁRNAI ZSENI

Március 15.

Március 15-én, a magyar nemzeti ünnepen, minden magyar, a világ bármely részén is éljen, kegyelettel és tisztelettel emlékezik az 1848-as forradalomra és azokra a bátor forradalmárookra, más néven márciusi ifjakra, akik elindították Magyarország polgárosodását és a modern törvények kivívását.

Ezen a napon a magyar ember kokárdát tűz a mellére, még ha az elszakadt országrészekben a szomszédja nem is érti, miért teszi ezt. Ő tudja, tiszteletből! Azon is mert és ismeretlen hősök iránti tiszteletből, akik a forradalomban részt vettek, akik a szabadságharcban harcoltak. Olyan hősök Ők, akik nem nyerték meg a harcot, leverték Őket, de mégis győztek, mégis eredményeket értek el Magyarország fejlődésében. Kivívták a nemzet tiszteletét, és beírták nevüket a magyar történelembe. Ezek a hősök olyan tettet hajtottak végre, melyre büszke lehet, és legyen is, mindenki. Ezért emlékezünk meg 170 éve róluk és tetteikről.

A '48-as események azonban nem voltak előzmény nélküliek.

Tíz, húsz évvel azelőtt ugyanis még nem jött el az ideje a harcnak. Azt elő kellett készíteni, meg kellett alapozni, megfelelő „közeget” kellett teremteni hozzá. Ezt a „közeget” a reformkor szolgáltatta.

A nyelvújítási mozgalom, majd a reformkor irodalma, Kölcsey Ferenc *Himnusa*, Vörösmarty Mihály *Szózata* a nemzeti öntudat fejlődésének szimbolikus alkotásai; Petőfi Sándor szerelmi és forradalmi költészete a magyar irodalom egyik meghatározó teljesítménye; Széchenyi István fénycsóvaként világító lelkesedése a Magyar Tudományos Akadémia megalapításán. Ezek az előzmények mind hozzájárultak

a magyar polgárság megerősödéséhez és előkészítették a terepet a forradalom kirobbanásához.

1848-ban, az európai népek tavaszán forradalmi láz sópört végig Európán, a forradalom eszméje magával ragadta a pesti fiatalokat is. A pesti márciusi ifjak azt tűzték zászlajukra, amit ma is magunkénak vallunk: a saját sorsunkkal való önrendelkezést, a függetlenséget. Hiszen, ha meg akarunk maradni és a szülőföldünkön szabadon élni, ha talpra

akarunk állni, ezekért az eszmékért ma is küzdenünk kell.

A bécsi forradalom hírére március 15-én Pesten a Pilvax-beli ifjúság vezérei: Petőfi Sándor, Vasvári Pál, Jókai Mór, Vajda János és Irinyi József kirobbantották a forradalmat. Néhány óra alatt mozgósították a pesti népet, és a cenzor engedélye nélkül kinyomtatták a nemzet kérelmeit jelképező 12 pontot és Petőfi Nemzeti dalát. A 12 pontot ugyan Irinyi József szerkesztette meg, de a kérelmek alapját Deák Ferenc Ellenzéki nyilatkozata képezte.

A forradalmi tömeg délben elvonult ebédelni, de délután újra találkoztak a Nemzeti Múzeumnál.

A városi tanács a tömeg nyomására elfogadta a 12 pontot, innen a küldöttség és a nép Budára ment a Helytartótanácsához, és kérték Táncsics Mihály szabadon bocsátását.

Az est a Nemzeti Színházban zárult, itt közkívánatra másorra tűzték az addig betiltott Bánk bán című darabot. Az előadás után az ünnepi beszédeket Vasvári Pál, Jókai Mór és Petőfi Sándor mondták.

Március 17-én a magyarországi forradalom hírére az osztrák

császár elfogadta a magyar küldöttség kéréseit, és kinevezte az első felelős miniszterelnököt, gróf Batthyány Lajost.

A kezdetben elért alkotmányos sikerek jogosan táplálták a reményt, hogy Magyarország független lehet nagyobb véráldozat nélkül, de ez hamar illúzióvá vált. Harc és csatatér alakult ki, és a magyarság felvette a harcot az elnyomó csapatokkal, és küzdött függetlenségéért, küzdött szabadságáért.

A forradalom sikerei ellenére a Habsburgok nem törődtek bele Magyarország elszakadásába, és szeptemberben támadást indítottak Pest ellen. Elkezdődött a magyar szabadságharc, melyet a belső

Jókai Mór

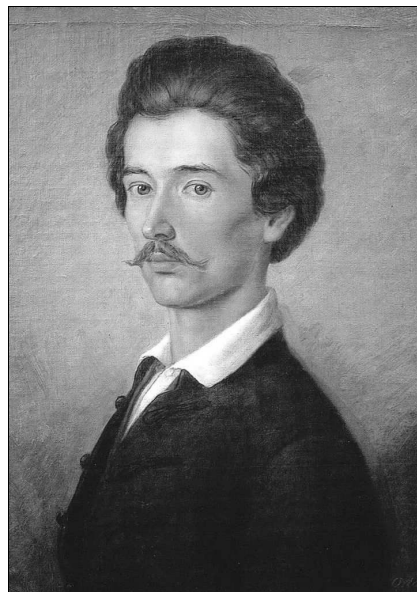
sításában és alakításában legfontosabb az összetartás.

Ma, a XXI. század elején itt, Erdélyben a mi szabadságunk zászlaja nem véres, mint volt egykor 48-ban, vagy világ-és Európa-szerte az elmúlt évszázadban. A mi szabadságunk zászlaján az áll, hogy jog, törvény, kitartás, akarat, szolidaritás, együttműködés, közös európai jövő.

Tennivalónk ma is sok van, hogy szülőföldünkön itthon érezzük magunkat és teljes jogú állampolgárként éljük életünket. A társadalmi felemelkedést, a teljes egyenjogúságot, egyenlő esély biztosítását a gazdaságban, a kultúrában, oktatásban magyarságunk csak úgy érheti el, ha önzetlenül mindenki hozzájárul ehhez.

Céljaink elérésére kötelez minket a múlt, az elődök példája és szelleme. De még inkább kötelez a jelen, melyet gyermekeinktől kaptunk kölcsön, hogy nekik európai és magyar jövőt építhessünk.

DÉNES JÓZSEF TANÁR

Petőfi Sándor

polgárháború még súlyosabbá tett. A magyar nemzet fegyvert fogott, hogy megvédje függetlenségét a minden oldalról ért támadással szemben.

A szabadságharcot vérbe fojtották, de nem tudták elfojtani nemzetünk szabadságszeretetét és függetlenség iránti vágyát, mely nemzetünk évezredek történelmében soha ki nem aludt. Az 1848–49-es szabadságharc arra emlékeztet, hogy jövőnk bizto-

Vasvári Pál

Tervek Szászrégenben

Megnyitják az Axente Sever utcát

Megnyitná a teret a Szászrégeni Polgármesteri Hivatal az Állomás és az Axente Sever utca kereszteződésénél. Az Állomás utca a központtól a Kaufland szupermarket irányába a Maros-hídon át az állomás felé tart. A hídtól jobbra nyílik az Axente Sever utca, amely az ipari övezetbe vezet. A tapasztalat szerint ez a környék legforgalmasabb utcája, ugyanis tehergépkocsikkal itt lehet a gyáratól a központ, illetve onnan Beszterce és Maroshévíz irányába eljutni. Itt halad a város teherforgalmának 90%-a. Jelenleg a hídra való le- és feljutást akadályozza, hogy egy hajtókanyart kell bevenni, és sok esetben, mivel az Állomás utca a főút, csúcsforgalomban nagy gépkocsisor alakul ki az Axente Sever utcában. Nemrég elkészült a közlekedés megkönnyítését célzó látványterv, amelynek alapján az Állomás utcában a híddal szembeni házsort felvásárolná és lebontaná a polgármesteri hivatal. Az épületek mögötti nagyobb téren körforgalmat alakítanak ki, ami megkönnyítené a közlekedést. Az épület egy hentesárut feldolgozó és forgalmazó cég tulajdona, a városvezetők remélik, hogy a közösség érdekében megvehetik az ingatlant, és így folyamatosabbá tehetik a város egyik forgalmas csomópontjában a közlekedést.

70 térfigyelő kamera működik

Egy, a helyi tanács által a közbiztonság erősítése érdekében jóváhagyott határozattervezet alapján a polgármesteri hivatal hozzáfogott térfigyelő kamerák felszereléséhez a városban. Eddig 70 működik útkezesztődéseknél, a központban több helyen, és azokban a városrészekben, amelyekről több panasz érkezett korábban a közbiztonsággal kapcsolatban. Így például hét kamera figyeli Abafája környékét. A rendszer igen hatékony, többször sikerült tolvajt kézre ke-

A volt Patria mozi

ríteni, és volt két eset, amikor egy fiatal gépkocsivezető gyorskijárat miatt elvesztette uralmát a gépkocsi felett, és villanyoszlopnak csapódott, majd elmenekült a helyszínről. Egy másik alkalommal pedig a szászrégeni napokon az egyik utcában egy tehergépkocsi-vezető autójával leszakított egy villanyvezetéket, azonban a város kijáratánál sikerült felelősségre vonni. Mindkét esetben a megfigyelőrendszernek köszönhetően intézkedtek. A kamerák felvételeit, amelyeket két hétig őriznek meg, egy erre kialakított helyiségben követhetik a helyi és a városi rendőrök, akiknek lehetőségük van azonnali beavatkozásra.

Újabb lépés a mozi ügyében

Egy lépéssel közelebb került a Szászrégeni Polgármesteri Hivatal a főtéren levő volt Patria mozi épületének a felújításához. Az egykori mozivállalat lemondott az épületről, amelyet átvett a polgármesteri hivatal. A sokáig gazdátlanul álló ingatlan meglehetősen tönkrement. A helyi tanács javaslatára elkészült a 120 férőhelyes, korszerű moziterem látványterve, majd a megvalósíthatósági tanulmány, az előtérben büfét és más közszolgáltató egységeknek szánt helyiségeket is kialakítanak. A számítások szerint 1,6 millió euróba (mintegy 50 millió lej) kerülne, és az országos beruházási alapból valósítanák meg. A javaslatot elfogadta az országos alapkezelő, azonban a tervet át kell alakítani a legújabb tűzvédelmi szabályoknak megfelelően, ami azt jelenti, hogy több kijáratot, különleges tűzvédelmi anyaggal bevont bútorzatot és több automata tűzoltó-berendezést kell felszerelni. Márk Endre alpolgármestertől megtudtuk, hogy jelenleg a terv átalakításán dolgoznak a szakemberek, ahogy ezzel készülnek, a polgármesteri hivatal továbbítja a dokumentációt az országos beruházási alaphoz.

Az Axente Sever utca

FORRÁS: VAJDA GYÖRGY – NÉPÚJSÁG

„Mi lesz veled, emberke?”

Az idézet tulajdonképpen Hans Fallada művének a címe. Regénye a teljes létbizonytalanság szorításában vergődő, a munkanélküliségtől rettegő, kiszolgáltatott kisembert ábrázolja, a 30-as évek hűséges korrajza. A történelmi kor változott, rohamosan fejlődött a világ, jóléti társadalomban élünk, a technika fejlődését már követni is alig bírjuk, de a kisember sorsa manapság is nagyon nehéz. A következő írásom napjaink emberkéjéről szól majd, elsősorban a gyerekekről. Lassan 25 éve tanítok, tanulmányaim elvégzése után Marosvécsen kezdtem a pályafutásom, aztán hazaköltözésünk óta Disznajón. A kötelező vizsgák és az I. fokozat elérése után azt gondolná az ember, hogy hát már nagyon egyszerű minden, már megvan a rutin, már gyerekjáték! Hát ez lehet, így volt 30 évvel ezelőtt, amikor a mi tanítóink elkezdtek a tanítást, és aztán nyugdíjba is mentek, hosszú, eredményes munka után, ugyanazokból a tankönyvekből tanítva, szinte ugyanolyan problémákkal szembesülve, amiket a legjobb tudásuk szerint meg tudtak oldani. Nem utolsósorban nagy tiszteletnek örvendtek,

a társadalom megbecsült, elismert, szellemi munkát végző tagjai voltak. Meg tudták oldani a problémákat – mert nem vitatható, hogy voltak –, mert tőlük függött, mert a gyerek tudta, hogy a jól megérdemelt dorgálás nem ellene van, és az akkori szülőnek, a mi szüleinknek, eszükbe sem jutott felülbírálni a tanító/tanár intézkedését.

Ma már kicsit más a helyzet: ma mindenki mindent jobban tud, úgy érzi, hogy beleszólhat, és bele is szól. Már Hofi is feldolgozta egy kabaréjelenetében, hogy az ember, ha kórházba kerül, az orvosok, a nem, azok nem sokat tudnak, de a szobatársak, na, azok aztán meggyógyítják. Valahogy mintha mindenki másnak a munkáját sokkal jobban tudná végezni, mint a sajátját! Kérdés, hogy akkor miért nem ő áll a másik oldalon? Visszatérve: jelenleg olyan helyzetek teremthetők, ami már túlnő rajtunk, de sajnos, mint mindig, rajtunk, emberkéken csattan az ostor.

Egy jól működő társadalomban az oktatás, az egészségügy és a közbiztonság a három alap, azok a pillérek, amelyek nemcsak fenntartják, de előreviszik azt. Hát – nekem ez a kenyerem – az oktatás jelen helyzetben nagyon gyenge lábakon áll. Az évek során, amikor a nadrágszj összehúzásáról volt szó, amikor a pénzeszsák aljára értünk, akkor, de csak akkor biztosan az oktatás volt az első, aminek a költségvetéséből lehetett lefaragni. És nem csak úgy finoman, észrevétlenül, hanem hűsbavágóan, fájóan. A bérek 25%-ának levágása nagyon kemény csapás volt, gondoljunk bele, ahol a családi felállás: két pedagógus szülő és két gyerek, mondjuk egyetemista. És az ilyen nem kevés! Aztán jöttek az iskolaösszevonások, bezárások, és most újabb „comasa”-lások vannak kilátásba helyezve. Szomorú tény, hogy egyre fogyunk, kevés gyerek születik, a fiatal családalapítók a nagyvilágban, ott születnek meg a gyerekeik, ott mernek vállalni, akár hármat is. Érthető: ők nem abban a rendszerben nőttek fel, amikor várni kellett arra a bizonyos csokira, narancsra karácsonyig, spórolni kellett arra a Daciára évekig, aztán ha meglett, lehetett is használni páros napokon. Ők, a mai tehetséges, okos fiataljaink élni akarják az életüket, dolgozni és méltó fizetést kapni érte, küzdeni, de az erdményre, munkájuk gyümölcsére nem hajlandóak várni, ők most, a jelenben akarnak emberhez méltóan élni! És ezt meg is teszik, csak sajnos tőlünk nagyon távol.

Tehát a folyamat réges-régen elindult. És akkor erre rájön a VÁROS. Így, csupa nagybetűvel. Ott is kevés a gyerek, iskolák szűnnek

Mi lesz veled, emberke?

meg, és elindul a harc a gyerekért. Klónozni még nem lehet őket, egyből 6 éves gyerek nem születik, tehát akkor jöhetnek a falusi gyermekek. Értem én, hogy kenyérharc, de tisztességes eszközökkel! Jó is a versenyhelyzet, amikor megmutatom, hogy mennyire jó vagyok én mint intézmény, én mint tanító, tanár. És ezt az eredményeink mutatják meg vagy nem.

Szót kell ejteni a falusi összevont, szimultán oktatásról, ami a szülők réme – úgy tűnik –, és a városi iskolák legnagyobb pozitívuma. Csak halkán jegyzem meg, hogy a városi 20-30-as létszámú, különböző értelmi szinten álló, nagyon sokféle családi háttérű osztályközösségekben hány szimultán működhetne?

25 évnyi tanítás alatt mindössze egy évig volt szerencsém egy osztályt tanítani, mindig két osztályt tanítottam egyszerre, idéntől hármat. Előny: igaz, hogy a tananyag háromszoros, de a létszám alacsony. Idő van minden gyerekre, amikor a táblánál dolgozunk, ugyanaz a gyerek minimum háromszor biztosan sorra kerül. Ha egymás utáni osztályok vannak együtt, a kicsi látja, hova kell eljutni, hogy kell majd olvasni, miért kell nagyon jól megtanulni a szorzótáblát, a felsőbb osztálynak folyamatos ismétlésre van lehetősége. Jó látni, amikor a második lányok segítenek az előkészítősöknek elpakolni, felöltözni, számtalan olyan szituáció adódik, amikor jól jön a kisebb-nagyobb gyerekek közössége. Elgondolkodtató, hogy a tavalyi elemis versenyeken – mesemondó, szavaló, de matek és helyesírási is – taroltak a falusi gyerekek, akik, tudjuk, mind szimultánban „szenvednek”! Azt sem hallgatom el, és nagyon büszke vagyok rá, hogy annak ellenére, hogy szeptembertől naponta megfeszültem, december végére elment a hangom, de a Fürkész versenyen az öt másodikosom közül három lányom továbbjutott a megyei szakaszra, sőt a babszemnyi szőke „lányom” legelső lett a másodikosok között. Nagyon készülünk a megyeire, a szombat délelőttjeink az iskolában telnek. Tehát – kicsit több munkával, kicsit több időt ráfordítva – van eredmény a szimultánban, ha van akivel.

Az nagyon visszataszító, egyáltalán nem gerinces, amikor azt magyarázzuk, hogy mit nem tud nyújtani az a másik iskola/tanár/tanító.

Vekerdy Tamás, Popper Péter, Ranschburg Jenő pszichológusok óta nagyon tudjuk, mire van szüksége a kisgyerekeknek: lehető legközelebbi, lehető legkisebb létszámú iskolákra, mindenekelőtt érzelmi biztonságra, sok szabadban töltött időre, kötetlen, szabad játékra, fára mászásra, hócsatákra. Azonkívül otthon meseolvasásra, értő, odafigyelő szeretetre, következetes, jó szülői példákra épülő nevelésre. Bizony, ezek a roppant egyszerű, nagyon is kéznél levő dolgok –

Kinőnek majd a szárnyak

amit a mi szüleink ösztönösen, és mert nem volt más alternatíva, nagyon jól tudtak – kellene ahhoz, hogy a gyerekünk bátran vegye majd az akadályokat, megbirkózzon a hétfejű sárkánnyal, ami nagyon is létezik, csak most az a neve, hogy drog, alkohol és társadalmunk mindenféle rákfenéi, addikciói.

Érdemes elgondolkozni azon, hogy amikor elkezdődött az iparosítás, gyárak, üzemek adtak munkát a faluról beköltöző fiataloknak, és lakást is, miért csak az ő unokáik lettek városiak, miért maradtak meg a lelkük mélyén mindig falusiaknak. Amíg ki nem öregedtek, lehetett látni a tömbházak előtt virágskerteteket, akár zöldségest is, és uram bocsáss: erkélyen „kapirgáló” tyúkokat. Az unoka, na az már ugyanolyan vagányul tud viselkedni, mint bármelyik városi, neki már snassz falura menni nyaralni, mikor ott van a török tengerpart!

Vesszőparipám, hogy gyerekeinknek gyökerekre és szárnyakra van szükségük. Gyökereket a család, a szülőföld tud adni, és ha azok elég erősek, akkor kinőnek majd a szárnyak is. Az a fa, amelyet időnap előtt kitépnek és máshova telepítenek, még mielőtt erős gyökereket ereszthetett volna, mielőtt tisztában lenne azzal, hogy ki ő és hova tartozik, honnan jön és hova tart, hát az olyan fa nagyon nehezen gyökerezik meg máshol és tud lombot bontani. Egy nagyon kedves tanárom, aki aztán, nagy örömömmre, kollégám is volt hosszú ideig, amikor elkezdődött a faluról városra vándorlás, azt mondta, hogy nem tudják, mennyire nehéz sem ide, sem oda nem tartozónak lenni. Nagyon igaza volt!

Egyik szülői értekezleten elmondtam, hogy egy faluról városra bekerülő gyerekek két kitörési lehetősége van: vagy nagyon jól tanul, és akkor megfelel a tanároknak, szülőknak, vagy úgy „vágódik” be, hogy oda-csapódik az osztály hangadó, nagy vagányához, a csapathoz. Erre megjegyezte az egyik apuka, hogy az utóbbi a könnyebb. Milyen igaza volt/van! Ehhez még hozzájön a gyerek fejlődésének életkori sajátossága: pontosan a VI-VIII. osztályos kor az, amikor a szülő/tanár háttérbe szorul, és jönnek a barátok, a csapat, a követendő példa az osztály legnagyobb vagánya lesz. Ekkor a szülő már csak reménykedhet, hogy addig elég jól végezte a dolgát, hogy csemetéje nem fog rakétasebességgel elindulni a rossz irányába. És bizony ki fogja próbálni a cigit, az alkoholt, akár a drogot is. Mert – ne legyünk álszentek, jelen van az iskoláinkban, jelen van városban, de falun is már, és ugye, Ádám–Éva óta tudjuk, hogy a tiltott gyümölcs édes, vagy annak gondoljuk. Szülőként nagyon ott kell lenni, még akkor is, amikor az orrunk előtt bevágja a drága csemeténk az ajtót. És mindezt könnyebb, ha közelebb van hozzám a gyerekm, ha tudom és akarom is követni, ellenőrizni akár. Nem helikopterszülőként, hanem védőhálóként, mert a gyerekm nevelése elsősorban az én felelősségem, és csak azután az iskoláé. Ide kívánokoznak Janikovszky Éva sorai:

„Ha ma kihagyod az esti mesét, holnap már lehet, hogy nem is kéri a lányod vagy a fiad. Ha ma nem ülsz oda vele a társasjáték mellé, előfordulhat, hogy a jövő héten már késő lesz. Ők ma gyerekek, s nem pótolhatod az önfelelt legózást, babázást úgy öt év múlva, amikor már kevésbé szorítanak megélhetési gondok, amikor már nem kell új szőnyeg vagy függöny az ablakra. Ha most kihagyod az együttlét meghitt perceit, évek múltán talán már a meghitt beszélgetéseket sem igénylik. Ha most nem sétálsz velük kézen fogva, akkor pár év múlva végleg elengedik a kezed, és a kapaszkodó nélkül elsodródhatnak. Visszahozhatatlanok és megismételhetetlenek a gyermekkor napjai, hetei, hónapjai. Téglák ezek, amelyekből és amelyekre a felnőttélet felépül. Ha sok téglá hiányzik, labilis lesz az építmény.” (Janikovszky Éva: Ők ma gyerekek)

Erdekes: a fenti írás nem a hosszabbított iskolai program kihagyását fájlatja, nem az iskolai órák utáni plusznyelv, -balett és még rengeteg pluszfoglalkozás

hiányát jelzi. Beszédese, csak legyen aki meghallja és megértse! Sajnos, a mai szülő próbál mindent megadni gyerekének, amire neki nem volt lehetősége, de nem biztos, hogy annak erre van szüksége.

Véleményem, hogy a mai szülőnek, de gyerekek is roppant nehéz a helyzete: a sok lehetőség, a vissza nem hozható alkalmak, úgy érzi, hogy mindent és lehetőleg most kell megkapni, elérni, kihasználni! De akkor miért van egyre több kiégett, az érdeklődés teljes hiányát mutató, neurotikus, iskolában kezelhetetlen, otthon tomboló, megfeszülő gyerek? Mire van szüksége minden gyereknek? Feltétel nélküli szeretetre, elfogadásra és rengeteg időre, amit elsősorban a család kell ráfordítson!

Érdemes elgondolkozni azon, hogy egyre több a városról falura költöző család. A nyugati társadalom ennél tovább megy: városon felnőtt, fiatal, jól menő, divatos multicégek alkalmazottai egyszer csak hátat fordítanak mindennek, ami város, tömeg, házat vesznek a legkisebb faluban, elkezdnek gazdálkodni, gyerekeik a közeli iskolákba járnak... és a több fizikai munka ellenére boldogok, mert tudják, hogy megmenekültek a bedarálástól, a kiégestől. Szintén Nyugaton tendencia, hogy a lakóhelyéhez legközelebbi tanyáról vásárol, kinézi a „Szedd magad!” gyümölcszedő, zöldségbegyűjtési akciókat, és boldog, mert tesz valamit a saját és gyerekei testi, szellemi egészsége érdekében.

Mi meg beköltözünk a tömbházba, lehetőleg jó magasra, aztán bevásárolunk a hipermarketekben, megszakadunk, hogy gyerekmünk a legújabb technikai kütyüt megkapja, mert lépést kell tartani a menő városi gyerekekkel. Csak szépen, csendben valahol útközben meghal a lelkmünk, felemész az állandó hajsza, megfelelési kényszer, és ebben a taposómalomban, a mindennapi küzdelmeinkben valahol elveszítjük önmagunkat.

Erdekes, hogy Károly herceg imádja az Erdélyben vásárolt házaiban tölteni a szabadidejét, kószálni a mezőkön, ahol még olyan vadvirágok nőnek, amiket az angolok már csak növénymeghatározókból ismerhetnek.

„Meg kell tanulnunk vágyakozni arra, ami a miénk”. Simone Weil gondolata ez, és nagyon igaz! Talán nincs még késő, el lehet kezdeni!

VITA PIROSKA TANÍTÓNŐ (Disznajó)

A Mosolygó karácsonytól az emlékszobáig

AZ RMDSZ DISZNAJÓI NŐSZERVEZETÉNEK ÉLETÉBŐL

Disznajón 2014 őszén alakult meg az RMDSZ Nőszervezete. Csép Andrea parlamenti képviselő és Mester Ibolya lelkes, buzdító, ébresztő, motiváló gyűlést tartott a disznajói hölgyeknek. Eltérő volt az addig megszokott gyűlésektől, nagyon tudták, miről beszélnek, mert magukból indultak ki, teljesen őszintén, nagy empátiával álltak a nőszervezetek megalakulásának ügye mellé.

Lelkesen, időt, energiát nem kímélve a maroknyi csapat szebbé, gazdagabbá tette Disznajó és benne az emberek életét. Az első megmutatkozás a Mosolygó karácsony akció volt, amikor kézművesvásárral, karácsonyi dalokkal és – mivel történetesen hó is volt – Mikulás vezette lovas szánval lepte meg az

érdeklődőket a Nőszervezet. A sikeren, pozitív visszajelzéseken felbuzdulva további rendezvények következtek: nők napi kosaras bál, Húsvéti zsongás, gyermeknapi meglepetések, falunapi sportrendezvények a gyerekeknek.

Volt könyvbemutató: a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete által kiadott riportkötet, a Felső-Maros mente lakosairól szóló *Magyarok az Istenszéke lábánál* címűé. A kötetben Disznajó is szerepel, ezért nagy volt az érdeklődés a könyv iránt a mi falunkban is, mint az egész szűk Maros völgyében.

A bemutatón megjelent újságírók, Szucher Ervin, Bögözi Attila, Vajda György, Bajna György Gyergyószentmiklósról ismertették a könyv megjele-

nésének körülményeit, a kedves riportalanyokat, a jól sikerült riportokból olvastak fel. Ismertették azt a szörványvidéket, amely Maroshévíz és Marosvécs között, a Maros-völgyben terül el, és kevésbé ismert.

2017. február 22-én örömmel értesíthettük Disznajó lakóit, hogy Szucher Ervin Tamás Gábor életéről írt könyvének bemutatójára került sor az óvoda nagytermében. Jelen volt Tamás Gábor is, aki kérésre megörvendeztetett minket pár örökzöld dallal. A helyszínen dedikált könyvet lehetett vásárolni, ajándék CD-vel.

A legbüszkébbek a falumúzeumra lehetünk, mert ezzel igazán maradandót alkottunk, hoztunk létre. Alapításával sikerült a legszebb, legértékesebb tárgyi, viseleti anyagot egybegyűjteni és kiállítani. Két hét alatt összegyűjtöttük, rendszereztük, felcímkéztük a kiállítandó tárgyakat, eszközöket, népviseletet. Nagy segítségünkre volt ebben a munkában Csósz Irma óvónő, aki minden egyes használati tárgynak, eszköznek tudta a nevét és rendeltetését. Nélküle igazán nehéz dolga lett volna a Nőszervezet tagjainak, akik hírből sem ismerték ezeket a használati tárgyakat. Az oka egyszerű: túl fiatalok vagyunk hozzá!

Büszkeséggel és elégtétellel tölt el a Csósz Ferenc-emlékszoba létrehozása és a megnyitó sikeres lebonyolítása. A Csósz házaspárt mindenki ismeri a Maros mentén. Nevükhöz fűződik többek között a helyi zenekar megalapítása, táncsoport működtetése, a Hány János színrevitele, számos színdarab bemutatá-

sa. Tették ezt '89 előtt, Csósz tanító bácsi fájdalmas korai haláláig. Az emlékszoba őrzi munkásságuk nyomtatott, írott formáit. Csósz Irma óvó néni útmutatásai, irányítása alapján, a Nőszervezet tagjainak lelkes hozzáállásával sikerült ismét maradandót, értékmegőrzőt létrehozni. A múzeum és az emlékszoba is folyamatosan látogatható. Csósz óvó néni tárlatvezetése, saját élményeken alapuló bemutatása pillanatok alatt a múltba röpíti a látogatókat. Érdekes látni, ahogy a „digitális bennszülött”-ként emlegetett gyerekeket elvarázsolja a múlt. Nagy öröm számunkra, hogy érdeklődnek, látogatják külföldön élő hazánkfiat, de átutazó vagy ide érkező turisták is.

2017 nyarán, a falunapok alkalmával, szakítva az eddigi hagyományokkal, szombat este disznajói vagy innen elszármazott tehetséges fiataloké volt a kultúr udvarán felállított szabadtéri színpad. Megható volt látni, hallgatni előadásukat, bőkezűen ontották kitarító munkájuk gyümölcsét. Méltán lehetünk büszkéek rájuk.

Meggyőződésünk, hogy a Disznajói Nőszervezet tagjainak lelkes, idővel, energiával nem takarékoskodó munkájával szebbé, élhetőbbé tettük és tesszük környezetünket. Ha csak egy délutánt, estét is sikerült kellemessé tenni, ha sikerült a közösséget összehozni, már megérte!

NAGY ENIKŐ
(az RMDSZ Disznajói
Nőszervezetének elnöke)

Összefort közösség

Helyesbítés

Februári lapszámunkban a 14. oldalon Takács Malvin Visszatekintő című írásában helyesen: *Istentiszteletünkön a marosvásárhelyi Cserealjai Református Egyházközség kórusa szolgált, és Berekméri Csilla cserealji lelkész nő szavalt.*

„Fordulj kedves lovam napszentület felé...”

2018. február 17-én kísérték utolsó földi útjára *Kallós Zoltánt*, Erdély népművészetének legnagyobb ismerőjét és áldozatkész őrzőjét. A választói kúria udvarán összegyűlt muzsikusok kedvenc dalával, az ördöngösfüzesi Bujdosódallal búcsúztatták mesterüket, hogy azután Kolozsvárott, a Házsongárdi temetőben helyezték örök nyugalomra a 92. évében elhunyt néprajzkutatót. Gyászbeszédet Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke mondott. A szertartáson részt vett és beszédet mondott Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke, Kelemen László, a Hagymányok Háza igazgatója, Pozsony Ferenc, az erdélyi Kriza János Néprajzi Társaság tiszteletbeli elnöke. Orbán Viktor miniszterelnök részvétüzenetét Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes olvasta fel.

Utolsó jelentős interjút Szakolczai Lajos készítette, akinek köszönettel tartozom az itt közölt adatokért.

Kallós Zoltán 1926. március 26-án született Válaszúton, az első népdalokat az öt hároméves koráig nevelő Nagy Zsuzsika nénitől hallotta. Szüleinek kocsmája volt, ahol mind a román, mind a magyar muzsikát és táncokat fiatalon megismerte. Ahogyan egy interjút Hovanyecz Lászlónak elmondta: „Hamar megszerettem mindent, ami a zenével összefüggött. Egyformán belém ivódott a magyar, a román és a cigány zene. Megtanultam, hogy ami szép a fülnek, az a léleknek is szép”.

Az iskola első osztályát magyarul végezte szülőfalujában 1933-tól, a további évfolyamokat már román osztályokban kellett kijárnia, mert Antonescu minisztersége alatt megszűntek a magyar osztályok. Ezt követően Kolozsvárra került a Református Kollégiumba, ahol Nagy Géza teológiai tanár biztatására kezdte el gyűjteni szűkebb hazája dalait. Az Ifjú Erdély népdal pályázatára is az ő biztatása nyomán jelentkezett, s abban az évben meg is nyerte az első díjat. Itt került kezébe Domokos Pál Péter könyve, *A moldvai magyarság*, ekkor döntötte el, hogy alkalmazdán maga is odamegy. Iskolatársai közé tartozott Kovács András, a későbbi filmrendező és Páll Árpád író, műfordító. Kovács Andrással együtt indultak haza a világháború idején, mikor a front elérte Pestet is, gyalogosan, tehervonattal s szekéren.

1946-ban végzett a Tanítóképzőben, s Magyarvistán kezdte tanítói pályáját. Mivel édesapját kuláklisra tették, áthelyezték Mezőköbölkútra. Ekkoriban ismerkedett meg Jagamas Jánossal, akivel közösen kezdték meg Vistán és Válaszúton a balladák, kolduscúfolók s egyéb énekek rögzítését, ak-

kor még fonográffal. Kós Károly ösztönzésére kezdte meg a kétvízközi cigánydalok gyűjtését is, s kerültek ezek a felvételek a Folklór Intézetbe.

Rövid ideig a Zeneakadémia hallgatója volt, ahonnan szintén a kuláklis miatt zárták ki. A három és fél év azonban elegendő volt arra, hogy a legfontosabb tudnivalókat magába szívja, elsajátítsa a zenei dialektusokat. Eközben eljutott Moldvába is, ahol Jagamas Jánossal Pusztinán is gyűjtöttek anyagot. Az egyetemről való kizárása után önként ment tanítani Moldvába, ahol akkoriban hetven magyar iskola működött. Felső tagozat Ónfalván és Lujzikalagorban volt. 1956-ban Lészpeden oktatott, a magyar iskolák megszűnése után nyolc esztendőig a faiparban helyezkedett el. Ekkoriban ismerkedett meg Gyimesközéplök és Felsőlok dalaival, adatközlőivel.

Még 1942-ben jegyezte fel önállóan az első népbaladát Válaszúton: az *Utra Mari* címűt, amit hamarosan követett a *Görögfi Gyurica* – Kallós Mákó nénitől – s a *Szégyenbe esett leány*. Első magnóját Kodály Zoltán küldte ajándékba, akivel később több alkalommal is találkozott.

A *Balladák* könyve 1970-ben jelent meg a Kriterionnál, Szabó T. Attila bevezető tanulmányával, s összesen öt kiadást ért meg napjainkig. Másik kötete, az *Új guzsalyam mellett* a klézsei Miklós Gyurkáné Szályka Rózsa által énekelt dalok és balladák monografikus gyűjteménye. Mint elmondta, tudatosan nem végzett gyűjtőmunkát Székelyföldön, nem akart más kutatók területén dolgozni, de nevé-

hez fűződik Kalotaszeg – Nádas mente, az észak-mezőségi falvak, a gyimesi csángók és a moldvai magyarok közötti felvételek elkészítése és feldolgozása.

A válaszúti múzeumot még 1990 előtt megpróbálta az üres kántori lakásban berendezni, de politikai okokból ez nem volt lehetséges. 1992-ben hozta létre a Kallós Zoltán Alapítványt, amely a szórványvidéken élő magyar gyermekek anyanyelvi oktatását szervezi meg bentlakásos rendszerben. Ennek vezetője Balázs Bécsi Gyöngyi. Az intézményben a tanításon kívül foglalkozásokat tartanak, a diákok megismerhetik a hagyományos eszközöket, mesterségeket, népdalokat, néptáncokat. Az alapítvány évente számos népzenei táborot szervez. Az időközben felépült néprajzi múzeum mára számos termében a gyűjtőutak során vásárolt anyagot mutatja be. Az érdeklődőket szakszerű tárlatvezetés és múzeumpedagógiai foglalkozás várja. Az egykor romos épület felújítása felemésztette a kapott Kossuth-díj összegét, később magyarországi támogatással építettek hozzá újabb termeket. Mára kö-

zel százötvenre nőtt a szórványkollégium tanulóinak száma, s beindították a mezőgazdasági szakiskolát és a nagysármási magyar tagozatot. Sebő Ferenc szavaival: „Kallós Zoltán a hagyományok gyűjtése mellett a válaszúti bentlakásos kollégium létrehozásával gondoskodott arról is, hogy a szórványvidéken élő magyar gyermekek ne kallódjanak el, és ismerjék meg a magyar kultúrát”. Tizenegy könyv, öt hagyományos hangmez és számos CD őrzi munkásságának eredményeit, a felbecsülhetetlen értékű felvételeket.

Sok-sok kitüntetés – Magyar Covin-lánc (2001), a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje csillaggal (2010), a Magyar Művészeti Akadémia életműdíja (2015), Kossuth-nagydíj (2017), Europa Nostra-díj (2017) birtokosa volt, de emlékezetünkben leginkább a komoly tekintetű idős férfi él, aki együtt énekel az öt ünneplőkkel: „Fordulj kedves lovam napszentület felé, úgyse jövünk többet soha visszafelé. Messze földre megyek...”

MARJAI ÉVA

III. Tánc a táncban néptánc-találkozó

Február 16-án a ForMove Egyesület és Simon Szabolcs szervezésében Szászrégenben III. alkalommal került sor a **Tánc a táncban** elnevezésű néptánc-találkozóra. A rendezvénynek az Eugen Nicoară művelődési ház nagyterme adott otthont.

Néptánc-találkozónk célja elsősorban az volt, hogy a néptánc-csoportok egymás táncait megnézhessék, egymást tapssal megtiszteljék, egymástól tanuljanak és – főleg a kicsik – még nagyobb kedvet kapjanak a tánchoz. Mivel a farsang időszakában voltunk, azt reméltük, hogy a ropogós táncokkal elűzzük a telet és előcsalogatjuk a tavaszt. Egy hatalmas család lépett színpadra, egy 250 gyerekből álló, összetartó közösség, akiket Simon Szabolcs néptáncoktató vezetett be a néptánc világába.

Kicsitől nagyig összesen 15 néptánc-csoport produkcióját láthattuk. Felléptek: a Petru Maior

Műszaki Középiskola Búzavirág apró, kis, közép- és nagy csoportja, az Alexandru Ceuşianu Általános Iskola Gyöngyharmat apró, kicsi, közép- és nagy néptánc-csoportja, a görgényüvegcsúri Csalogány kis, közép-, nagy és román néptánc-csoportja, valamint a kislülpösi Verőfény kicsi, közép- és nagy csoportja.

A gyerekek néptánc-rendekkel szórakoztatták a közönséget, ezek közül megemlíthjük a széki, vajdaszentiványi, mezősegi, mezőmadarasi, szászcsávási cigány, nyáradmenti táncokat. A kisebbek népi gyermekjátékokat mutattak be.

Az előadást táncházzal zártuk, ahol a vajdaszentiványi zenekar húzta a talpalávalót. A fergeteges hagulatban mindenki, aki ott volt, ropta a táncot, és énekelte a népdalokat.

SIMON MELINDA

A SZÁSZRÉGEN 'ES VIDÉKE

története

3.

A májusi eső aranyat ér – mondogatják napjainkban is a gazdák, főleg, ha éjjel esik és nappal süt a nap. Ilyenkor minden növény kétszer olyan gyorsan növekszik, sajnos a gyom is. Ilyen gazdag hónap volt 2000 májusa is, amikor kint gyomláltam édesanyámmal a Csitkós-kertben. A fiatalabbak kedvéért: Radnótfáján van, a Petrom benzinkút mögötti rész, mely igencsak termékeny föld volt. Csak volt, mert jelenleg – s ez alig néhány év leforgása alatt történt – motelek, lerakatok, foci pályák összevisszasága fedi be a múltat.

Tehát egy ilyen meleg májusi délután, miközben ott sürgöttünk a veteményesben, a távolban egy ismerős alakot pillantottam meg. Hirtelen azt hittem, hogy képzelmű, de az illető nyugodt, méltóságteljes léptekkel közeledett a mezei úton, mint egy regényből kilépett földesúr, hogy szemügyre vegye birtokát. Kunsági Pista bácsi volt, családunk régi barátja. Elképzelni sem tudtam, mi járhatban lehet, milyen el nem halasztható ügy készítette arra, hogy fájós lábával legyalogoljon a városközpontból.

– Pista, te nincs mit csinálj ilyen melegben? – tette fel a kérdést édesanyám, s választ sem várva viccesen folytatta. – Beállhatnál egy kicsit gyomlálni.

Az öregúr elmosolyodott. – Nem való az már nekem, nehéz a járás is, hát a hajolás! – mondta. Szemügyre vette a kertet, megdicsérte a „munkásokat” és a takaros ágyásokat, majd rátért jövedele céljára.

– Tudjátok, indítottunk egy lapot, a szászrégeni magyarság lapját, a Szászrégen és Vidékét. Hallottatok róla?

Valamit hümmögtem, nem akartam kimondani, hogy bizony nem hallottam róla, megsérteni sem akartam, amikor láttam, hogy hatalmas szemüvege mögött csillog a szeme a lelkesedéstől.

– Támogatókat keresek – folytatta –, meg egy olyanvalakit, aki vezesse a sportrovatot. Rád gondoltam.

Hát én addigi életemben nem gondoltam, hogy egy újságnak írjak, azt még annyira sem, hogy sportrovatot szerkesszek, bár imádtam sportolni, főleg focizni. Szerencsére hamar kaptam kibúvót, azzal érveltem, hogy jelen pillanatban a szászrégeni sportélet a béka feneké alatt van, s akkor valóban úgy is volt. Megígértem viszont, hogy ha eszembe jut valami jó téma, rögtön papírra vetem, és eljuttatom hozzá.

Elbúcsúztunk, megígérve, hogy majd a finom házi paradicsomból, paprikából ő is fog kapni – természetesen, ha nem lopják el.

Közben teltek a napok. Pista bácsi „házi feladatát” elfeledtem, egészen addig a rádióadásig, amely nagyon felbosszantott.

Egy rádióadó magyar nyelvű műsorában idős orvos feszegeti identitásunk megőrzését, a magyarság helytállását, az ittmaradást. Szépen beszél arról, hogy a fiatalok itthon próbáljanak jobb életet teremteni, hiszen most megvan rá minden lehetőség, ne hagyják el szülőföldjüket. Itt és most kell helytállniuk. A riporternő a műsor végén megkérdezi: ...és, doktor úr, az ön gyerekei? Rövid, de nyomasztó csend következik. Adáshiba? Nem. Az idős orvos kissé fáradtan és szomorúan válaszol: – A lányom Svédországban van férjnél, a fiam Németországban tanul, de hazajönnek. Remélem, hazajönnek.

Hát igen – gondoltam –, hazajönnek, esetleg látogatóba.

Hoppá, megvan a téma. Elvégezhetem a Pista bácsitól kapott házi feladatot. Miért mennek el a fiatalok, mások pedig miért maradnak? Kik a bátrak: akik elmennek egy jobb élet reményében, vagy akik itt maradnak, és vállalják a kisebbségi sorsot?

Nekifogtam írni. Legnagyobb meglepetésemre könnyen ment. Egymás után jöttek a gondolatok. Haragudtam azokra, akik elmentek, fájt, hogy itt hagytak barátaim, osztálytársaim, rokonaim – és azóta is mennek. Egyre csak mennek, mind többen és többen. Hamar megszületett első írásom, a Miért? című. Pista bácsinak tetszett a téma, főleg az, hogy reális dolgokat, valós élményeimmet mutattam be. Megbeszéltük minden sorát, elemeztük minden gondolatát. Sok jó tanácsot adott ő is és Rázmán Zsóka néni is – elmondhatom, hogy ők voltak első mentoraim.

– Most már csak a főszerkesztő és a szerkesztőbizottság kell rábólintson, hogy közöljük – mondta az utolsó simítások után.

Utólag be kell vallanom, hogy izgultam. A főszerkesztő Csernátóni József volt – akit nem ismertem –, a szerkesztőbizottságot akkor Biró Donát, Bőjte Lídia, Darvas Ignác, dr. Horváth Erzsébet és Kunsági István alkotta. Biró Donát és Darvas Ignác tanárokról természetesen sokat hallottam, de egyikük sem tanított enyem. Dr. Horváth Erzsébetet sem ismertem, Lídiának a férjét igen – alsóbölkényi volt, mint a nagyszüleim –, ő készített fel fizikából az egyetemre. Érdekes, hogy ezekkel az emberekkel később, az évek során meghitt, mondhatom azt is, hogy baráti kapcsolat alakult ki, de akkor egy picit tartottam tőlük, hiszen Szászrégenben elismert

tanárok, kiváló pedagógusok, orvosok voltak. Eljött a várva várt nap. Pista bácsi hívatott. Láttam az arcán, hogy jó hírrel szolgál: – Beleegyeztek. A júniusi lapban megjelenik a *Miért?*

Valóban megjelent. 2000 júniusa volt. Boldog voltam, amikor a kezembe vettem a lapot... és azóta sem tudom letenni.

Hadd idézzek a cikkből:

„1992. Forró nyári délután. Szakács Csabi barátommal Marosvécs felé igyekszünk. Nehéz napunk van ma is. Fáradtak vagyunk és kissé fásultak. Hirtelen megállítja a személygépkocsiját, kiszáll. Kissé értetlenül, de azért követem. Előttünk hatalmas búzatábla. Egyik széle izzik a pipacstól. Meleg van, nagy a csend. Megállunk a búzatábla szélén. Rám néz: – Te, András, mi miért maradtunk itt? Kérdésére talán nem is vár választ.

Meleg van. Nagy a csend. Jobbra, a Hegyes-hegy tövében egy falu. Fehérre meszelt házai messze virítanak. Mögöttük a Nyerges-hegy fura alakjával. Bal oldalán a Maros. Fölötte a vécsi kastély tornyai merednek némán a magasba. Körülöttük évszázados fák. Alattuk egy kőasztal és egy sír. Ezt már nem látjuk, de tudjuk, hogy ott van, és ott marad örökké. Előttünk egy különleges alakú magaslat, az Istenszéke, mely körülfogja az egész tájat, mintha nem akarná kiengedni karjai öleléséből.

Meleg van. Nagy a csend, de mi érezzük a fenyves hűvösét, a havasi legelők illatát, halljuk a patakok csobogását, a madarak énekét. A közeli falu harangja töri meg a csendet. Mintha hosszú, mély álomból ébrednénk. Egymásra nézünk. Miért is maradtunk? Talán ezért a tájért?” (Miért? – 2000. június – 15. oldal)

Rá egy hónapra, 2000 júliusában Csernátóni József főszerkesztő és Demeter József lelképásztor közbenjárására a nemrég elhunyt Lapohos András tanár a lap rendelkezésére bocsátotta Wass Alberttel való levelezését. „A levelek közlése legyen

tisztességadás az erdélyi Mezőség nagy írójának, aki az olvasók szívében talált otthonra” – írta Lapohos András bevezetőjében. Ezekből a levelekből idézünk néhány gondolatot:

„Kivénült a legény! Bár immár több mint hetven éve kopogok az írógépen, bizony mellé-mellé ütök a betűknek. Hiába, a nyolcvanhetediket taposom, s volt múltamban sok olyan esztendő, ami tízszeresen számít, mint például amit Hitler börtönében töltöttem, ahol azzal szórakoztattak, hogy a 'vallatás' ürügye alatt jobb kezem ujjait tördelték sorba, vagy amikor kiküldtek a Pripjet mocsaraiba mint huszártisztet, s csak az ukránoknak köszönhetem, hogy életben maradtam. (...)

Nocsak, újra föladtam A funtineli boszorkányt, most talán mégiscsak megérkezik. Az Erdélybe küldött könyveimmel ez bizony sokszor megesett már. Sajnos, az okát is tudom. (...) 27 könyvem jelent meg magyarul, angolul, spanyolul és németül. Erdélyről szól majdnem valamennyi. Munkámat tehát befejeztem, ideje, hogy odébbálljak. Nem jó megöregedni, és még rosszabb nyomoréknak lenni. (...) Aztán, ha befejeztem ezt az életet, ami most már hamarosan bekövetkezik, szelek szárnyán, csillagösvényen hazatérek újra a czegei tó partjára, s ott maradok kísértet formájában, míg csak világ a világ.” (2000. július, 17. szám, 10-11. oldal – Wass Albert szülőföldjén)

Azóta megkaptam a választ az első írásomban feltett kérdésre. Több mint valószínű, Szakács Csabi is, hiszen ő is maradt. És milyen érdekes! Tizennyolc évre rá ő volt az, aki segített, hogy tovább éljen a Szászrégen és Vidéke. Véletlen, ez a sors, így volt megírva, vagy ott fenn valaki ezt akarta?

2018 márciusa. Újra tavasz. Újabb kihívások, remények. Tizenkilenc esztendő a lap. Isten éltesse, Szászrégen és Vidéke!

FÁBIÁN ANDRÁS GY. FŐSZERKESZTŐ

Istenszéke

Fotó: Balázs Csaba

Válaszok a Szászrégen és Vidéke februári kérdéseire

- Elkezdődik-e 2018-ban a volt szászrégeni Patria mozi épületének a felújítása?*

 - A mozi épületét idén sem újítják fel. **(Kiss-Miki Melinda)**
 - Már kb. négy évvel ezelőtt megígérték, személyesen hallottam, láttam, amikor mondta a drága polgármesterünk, de sajnos még semmi jel nem utal arra, hogy lesz valami belőle. **(Jenei Faithful Zoltán)**
 - Ennek a szegény, pénz nélküli országnak a miniszterelnöki hivatala csak ígér. Ha a kedves elöljárónk kicsit pedálozna ott fent, sokkal jobban nézne ki a városunk, nem lenne gond egy nagyobb épület átalakítása. De mivel ez mese, mese az átalakítási munkálatok elkezdése is. Bár tévednék! **(Nagy András)**
 - Kampányígéret volt majdnem mindenki részéről a Patria mozi épületének a felújítása, ezért nagy esély van arra, hogy a munkálatok elkezdődnek. A nagy kérdés az, hogy mire használják a felújított épület? Szerintem amellet, hogy filmet tudunk nézni benne, más célokra is ki kéne használni, legyen egy előadóterem, ahol kisebb előadásokat, könyvbemutatókat, kisebb rendezvényeket lehessen tartani, ugyanakkor legyen egy kiállítóterme, ahol a helyi – és nem csak – művészek alkotásait megnézhetjük. Sokkal nagyobb érték lenne, ha a – remélhetőleg a közeljövőben – felújított épületet kulturális központként használhatnánk. **(Makkai Alpár)**
- Megfelelő a közbiztonság Szászrégenben?*

 - Közbiztonság nem létezik a városban. A napokban a Postarét utcán két fiatal licistával kezdtek ki a cigányok. Tanítványaim szinte naponta beszámolnak hasonlókról. Telefont, pénzt követelnek és vesznek el a gyerekektől. Bántalmazzák is őket! **(Kiss-Miki Melinda)**
 - A közbiztonság katasztrófális, nagyon soktól hallottam, hogy nincsenek megelégedve a régeni rendőrséggel, a bizalom nagyon kicsi, ami ezt az intézményt illeti! **(Jenei Faithful Zoltán)**
 - Javulófélben van, kivéve az esti, ill. éjjeli közbiztonságot. Eredményes az összehangolt aktivitás (rendőrség, csendőrség). Persze, ha komolyabb felszerelésük lenne, más lenne. Viszont nagy kár, hogy ide is „nyámurákat” alkalmaztak (nyugdíjas rendőrt, tűzoltóparancsnokot), fiatal, tenni akaró emberek helyett. **(Nagy András)**
- Ön szerint a szászrégeni Kohl István természetrajzi múzeum gyűjteményét megfelelően tárolják a jelenlegi épületben?*

 - A Kohl-féle természetrajzi múzeum gyűjteménye ott, ahol jelenleg van, nincs megfelelően tárolva. Pusztulásra van ítélve. **(Kiss-Miki Melinda)**
 - Egyáltalán nem megfelelő a helyiség. Sürgősen tenni kellene valamit. Vagy rendbe hozni a mostani épületet, átalakítani erre a célra, vagy mást keresni. Ezért elsősorban mi, helyi tanácsosok kellene kezdeményezzünk valamit! **(Nagy András)**
 - A Kohl István természetrajzi múzeum egyáltalán nincs jól kezelve. Néhányan meg is feledkeztünk arról, hogy mekkora érték van benne. Ahhoz, hogy megmentjük a mentenivalót, megfelelő helyet kell találnunk, ahol szakértő kezek tudják ápolni Kohl István több évtizedes munkáját. Természetesen Szászrégenben kell maradjon. **(Makkai Alpár)**

Márciusi kérdéseink

1. Ön szerint mikor lesz – egyáltalán valamikor lesz-e – közterületen Petőfi-szobor Szászrégenben?
2. Mi a véleménye az Eugen Nicoră művelődési ház és a George Enescu ifjúsági ház (T Klub) összehívásáról?
3. Tippeljen! Melyik csapat nyeri meg a román első ligás labdarúgó-bajnokságot?
Válaszaikat, véleményüket – névvel vagy jeligével – várjuk az fandras59@yahoo.com e-mail-címre. A témahű és lapunk minőségi mércéjéhez igazodó véleményekből részleteket közlünk a következő számokban.

A Szászrégen és Vidéke szerkesztősége

áldott húsvéti ünnepeket

kíván minden kedves olvasójának, a lapkézbesítőknek,
a lap támogatóinak, a Népújság, az Impress Kiadó, valamint
az I. I. Mureșan nyomda munkatársainak!

A „Kastélyörök” mentenék a menthetőt Abafáján

A szászrégeni Petru Maior Műszaki Középiskola diákjai a várossal egybe-
forrt Abafája műemlékét, a Huszár-
kastélyt fogadták örökbe, és azzal ne-
veztek be az Örökségünk őrei ver-
senyre. Úgy vélik, sokak számára is-
meretlen a hely, viszont gazdag törté-
nelmi múlttal rendelkezik, ahol haj-
danán pezsgett az élet, ahol neves és
fontos személyiségek is megfordultak.
A romos kasélyfalakat többször is
körbejárták, megörökítették a fiata-
lok.

Az a céljuk a szászrégeni diákok-
nak, hogy felhívják a világ figyelmét
arra, hogy milyen súlyos következmé-
nyei lehetnek az emberi nemtörődöm-
ségnek, az oda nem figyelésnek, a kö-
zömbösségnek. Kincsek vesznek el,
semmisülnek meg, ha senki nem vállalja a felelőssé-
get, hogy megőrizze azt, hogy energiát, anyagiakat
áldozzon rá. A kastélyt nem tudjuk visszavarázsolni
eredeti állapotába, viszont tevékenységünkkel méltó
emléket szeretnénk állítani neki – olvasható a Réges-
Régen csoport Facebook-oldalán.

Kevesen tudják talán, hogy Szászrégen mellett,
Abafáján (néhány évtizede közigazgatásilag is a vá-
roshoz tartozik) áll az egykori Huszár-kastély. A mai
állapota szerint nemsokára már csak az emléke ma-
rad fenn az egykori klasszicista stílusú kastélynak,
amelynek lakói és látogatói között olyan neves szemé-
lyiségek voltak, mint például zágoni Mikes Kelemen,
aki gyermekkorra egy részét töltötte ott, hiszen anyja,
Torma Éva volt a birtokosa mint a brenhidai Huszár
család leszármazottja. Ott született Bethlen Gergely
honvédezedes, ott vendégeskedett 1901-ben Habs-
burg Károly főherceg, az utolsó magyar király, és ott
tartózkodott 1905-ben az első miséje után báró Apos

Valamikor réges régen

Vilmos, a később boldoggá avatott vértanú győri püs-
pök. Gyakori vendég volt a kastélyban Wass Albert,
Kemény János, hét hónapon át ott volt nevelő (1928–
29-ben) Dsida Jenő. A kastélyban született 1912-ben
báró Huszár József, az 1956-os magyar forradalomhoz
kötődő szervezkedések résztvevője, akit 1958. szeptem-
ber 1-jén kivégeztek az aradi börtönben. Az álla-
mosítást követően szellemi és testi fogyatékos gyer-
mekek iskoláját rendezték be a kastélyban, majd miu-
tán az intézményt kiköltöztették onnan, és az épüle-
tet visszaszolgáltatták, romosodni kezdett, előbb csak
a tető, aztán a tetőgerendák, mára csak a csupasz fa-
lak állnak.

Megmenteni már nem lehet, de figyelmeztetni lehet
a példájával – hangsúlyozta F. Nagy Atilla történe-
lemtanár, a Huszár-kastély őreinek a vezetője. Ment-
sük meg a menthetőt, ez volt a célunk – válaszolta
érdeklődésünkre a szászrégeni tanár, akinek csapata
minden fellelhető forrást felhasznál arra, hogy ismert-
té tegye az abafáji kastélyt, hogy megismertes-
se a nagyvilággal annak történetét, egykori
szépségét, hangulatát. Művészettörténeti ta-
nulmányokat, korabeli iratokat, emlékeket ke-
restek, olvastak el a diákok, interjút készítettek
azokkal, akik még megfordultak az épületben,
látták azt teljességében. A helyszínen lefotóz-
ták mindazt, ami még maradt. Legnagyobb
megdöbbenésükre nem csak a kastély ment ve-
szendőbe, de az azt körülölelő dendrológiai par-
kot is megszüntették nemrég, mikor kivágták
az összes fát. A Huszár-kastély megmentését
célzó projektet előbb egy helyi bemutatón is-
mertetik a diákok Szászrégenben.

Volt egyszer egy kastély

ANTAL ERIKA (SZÉKELYHON)

A Görgényi Református Egyházmegye templomai (39.) SZÁSZRÉGEN

Szászrégen városának alapítása az idők távolának homályába vész. Már a római időkben lakott hely volt, és egyik monda szerint Tuhutum vezér a honfoglalás idején itt pihent meg. A közben megfogyatkozott őslakosságot a 12. században a Rajna vidékéről behozott szászokkal pótolták. Egy 1228-ból származó oklevél Regun néven említi mint új szász települést. A 15. század közepén egyike a leggazdagabb észak-erdélyi városoknak. 1483-ban már iskolája volt. A középkorban többször dúlták fel idegen hadak, de mindig megújult. 1848 után új lendületet vett az ipar, a kereskedelem, a művelődés és az egyházi élet. 1926-ban a Trianon utáni román kormány egyesítette Magyarrégen községgel. Az így létrejött város lakóinak 45%-a magyar, 25%-a szász, 20%-a román, a többi zsidó és más nemzetiségű volt. Vallási megoszlás szerint akkor (1926) reformátusok és római katolikusok egyenlő számban laktak, de éltek itt nagy számban görögkatolikusok, unitáriusok, görögkeleti és Mózés-hitűek is.

Jelenleg a mintegy 36.000 lakosból a magyarok 8500-9000 lelket számlálnak. Ebből 5500 a protestánsok, 3500 a római katolikusok száma. Német ajkú alig 250 lélek. A román lakosság száma több mint 26.000.

A mi gyülekezetünk és egyházunk az 1817. évtől veszi kezdetét. A szomszédos Magyarrégen egyházközség leányegyháza volt 1839-ig. A mai tűzoltólakatnya telkén egy kis imaházat építettek, első lelkésze Papp Elek volt, aki 1851-ig szolgált egyházközségünkben. Az imaház mellett református iskola is működött.

A református templom és a DIO Ház

1889-ben, Bocz Elek lelkész idejében új templom építésébe kezdtek, amit már 1890 őszen Szász Domokos püspök felszentelt. A templom tervezője Alpár Ignác budapesti műépítész, építője Müller János szászrégeni építőmester volt.

Az orgonát 1905-ben Bocz Elek özvegye adományozta férje emlékére, aki csupán egy évvel élte túl a felépített templomot.

1927-28-ban újjáépítették a templom megrongálódott fatornácát, ekkor kapta jelenlegi formáját. 1939-ben elkészült a művészi szószék és szentélybútorzat Debreczeni László kolozsvári műépítész tervei alapján.

1977-ben kétoldalt új karzat készült a megsokasodott hívek számára. A százéves templom jubileumára elkészült 100 kazetta Molnár Dénes marosvásárhelyi grafikus és festőművész munkája. Az 1990-es évek elején a portikus mennyezetére és két oldalon a karzati részekre is felkerült 80 kazetta, a már említett képzőművész munkája. Így összesen 180 művészi értékű festett kazetta díszíti templomunkat. 2009 karácsonyára elkészültek a szószék jobb és bal oldalán lévő ablakok színes, festett üvegei Dávid Júlia tűzzománcművész munkájaként.

A toronyban két harang van, az egyik felirata: „Pulyoni Szent Ferenc adományából és segedelmezésével öntette a szászrégeni szent eklézsia 1846-ban”. Az első világháborúban elvitt kisebb harang helyett egy Amerikába vándorolt hívünk, Szabó József felesége emlékére ajándékozott egy hasonló harangot 1921-ben.

A templom belseje

Lélekszám: 1817-ben, a szászrégeni református egyház alakulásakor alig voltak 200-an. 1839-ben, az anyaegyházzá váláskor 500 volt a gyülekezet lélekszáma. Az 1900-as évekre megduplázódott a lélekszám, majd a II. világháborúig elérte az 1200 főt. Az 1970-es években már meghaladta a háromezret. 1980-85 után, a Magyarországra és Nyugat-Európába történő kivándorlás miatt a lélekszám csökkenni kezdett. 2010-ben a Szászrégeni Református Egyházközség lélekszáma 2100 fő volt.

Egyházközségünk fontosabb anyagi javai:

1995-2002 között fölépült a DIO Ház (Diakónia-Ifjúság-Oktatás) nevű gyülekezeti központ, ahol egyházi, kulturális, oktatási és diakóniai munka folyik.

2006-ban az Állomás utcában új imaházat vásároltunk az alsóvárosban lakó híveink számára, amely Eszter-ház néven istentiszteleti helyként működik.

2006-ban visszakaptuk és újra telekkönyveztettük

a református iskolát és rektori lakást, ahová terveink szerint idősotthont szeretnénk létrehozni.

2008-ban új kápolna épült a gondozói ház mellé a temetési istentiszteletek számára.

A szászrégeni református egyháznak jelenleg 20 ha szántója és majdnem 5 ha gyümölcsöse van.

Lelkészei: Papp Elek (1839–1851), Molnár István (1851–1868), Horváth István Sándor (1868–1871), Bocz Elek (1871–1901), Kovács István (1901–1903), Bod Károly (1903–1905), Sértő Radits István (1906–1919), Somogyi József (1919–1922), Nagy Elek (1922–1935), Antal Gusztáv (1935–1976), Fülöp G. Dénes (1976–1984), Demeter József (1984 – aktív lelkész), Tamás Endre Ottó (2009 – aktív lelkész).

DEMETER JÓZSEF LELKIPÁSZTOR
(Magyari Hunor – A Görgényi Református
Egyházmegye templomai)

Köszöntsd a nőket!

Gyermek, ifjú és felnőtt, tiszteld, becsüld őket, kik a szívünkhöz hozzánóttak – a dolgozó nőket! Mindenkiket tiszteld, kivétel nincsen – életteremtővé alkotta őket Isten. Ha hited állana ingva, erőt, reményt ők sugároznak álmainkra.

Minden nő szép – ha tiszta lelkéből fakadó fénymosoly ragyog arcán, szemén. Ha szőke, napsugárból van szőve. Ha barna – a szeme s az arca villogó gesztenye. Ha fekete – ő csillagos éjszaka. Ha veres – a tűzláng maga.

Férfitársam, tiszteld, becsüld őket, lelkünknek felét, a NŐKET!

Mintha minden asszony édesanyád volna. Mintha hitvesedként átölelné s válladra hajolna. Mintha lánytestvérként reád mosolyogna. Mintha kislányodként nyakadba ugorna, s ölelné, csókolna.

Férfitársam, köszöntsd szeretettel, virággal Őket! Isten éltesse az összes NŐKET!

KAJCSA JENŐ

Szeressük egymást, gyerekek!

Szeretet – ez a szó Isten legbecsesebb ajándéka. A világot, az embereket, a valamennyi élőlényt összetartó szent erő, aranyhíd, mely a legveszélyesebb szakadékok fölött is biztosan elvezeti az embert az embertársához.

Sokszor dúdoló magamban a közkedvelt dalt, mely egyszerűen, ugyanakkor nagyon pontosan fejezi ki e szó lényegét – szeressük egymást, gyerekek, a szív a legszebb kincs, ennél szebb szó, hogy szeretet, a nagyvilágon nincs.

Bizony nincsen. Megléte boldogságot áraszt, meglepéssel tölti el lényünket. Ott csillog a szemben, ott ragyog az arc mosolyában, még a ráncos arcot is kedvessé varázsolja, átmelegíti szavunkat, barátságossá egyenesíti mozdulatainkat. Erős kisugárzása van – kellemessé teszi környezetünket. A szeretet, az összetartás létfontosságú az élet fenntartásában valamennyi ember- és állat-

közösségben. Ez különösen az emberi családra vonatkozik, minthogy az állatok esetében mintaszerű az összetartás. Az emberi családban megkapó látvány a boldogan mosolygó édesanya, ölében az édesen gügyögő kisbabával, mellettük a derűs édesapa, előttük a pajkosabb játszó csemeték.

Ugyanígy felemelő kép például a cica-, kutya-mama az aranyos kölykökkel, nemkülönben a fiókáit etető, védő madár és így tovább.

Mélységesen megrendítő, felfűző és elítélendő, ha egy családban gonosz erőszak teszi tönkre az együttélést.

Korunkban véres háborúk dúlnak, elvakult, előrdögült vezetők bömbölik a gyűlöletet, pedig csak a józan ész s főleg az igaz szeretet jelent örömet, segít a bajok megoldásában. Tehát: szeressük egymást, gyerekek, a szív a legszebb kincs, ennél szebb szó, hogy szeretet – a nagyvilágon nincs.

KAJCSA JENŐ

Petőfi Sándor nemzetközi felolvasómaraton 2018

„Ami igaz, az természetes, ami természetes, az jó és szerintem szép is.
Ez az én esztétikám.” (Petőfi)

Jó volt a hangulat

A csíkszeredai Kájoni János Megyei Könyvtár 10. alkalommal hirdette meg az *Olvassuk újra együtt* nemzetközivé szélesedett felolvasómaratonot. A tavaly kilenc országból több mint 33.000 résztvevője volt. Benedek Elek, Orbán Balázs, Jókai Mór, Arany János, Gárdonyi Géza, Móricz Zsigmond, Kányádi Sándor, Tamási Áron és Szabó Magda művei után február 20-án a 195 éve született Petőfi Sándor műveit szólaltattuk meg.

Ez az év egyúttal Az apostol megírásának és az 1848-as forradalomnak a 170. évfordulója.

A felolvasás célja ráirányítani a figyelmet magyar irodalmunk egy-egy kiemelkedő személyiségének műveire és ezáltal az olvasás fontosságára, szépségére, arra, hogy olvasni jó. A cél az, hogy minél több olvasni szerető személy részt vegyen ezen a határtalan szemmozduláson.

A Florea Bogdan Általános Iskola már második alkalommal kapcsolódott be a felolvasómaratonba.

Mondhatom, hogy felejthetetlen élmény! Nagyon jó érzés látni, ahogy a diákok felkészülnek erre a napra. Projektekkel készítik, fogalmazásokat írnak, kiválasztják kedvenc versüket, információkat gyűjtenek a szerzőről, köteteket hoznak magukkal. Türelmetlenül várják ezt a napot. Jó a hangulat, szívesen olvassák fel kedvenc versüket, megindokolják, hogy miért választották. Az első osztályosok a meghallgatott versek alapján rajzokat készítettek. Ritkán tapasztalható ekkora közös munka és lendület a diákok körében. Egy magyartanárnak nem is lehet nagyobb elégtétel, mint látni azt, hogy ennyi gyerek kötetet a kezében, lázasan csillogó szemekkel olvas. Felejthetetlen élmény! Ajánlom minden olvasni szerető gyermeknek, felnőttnek. Jó együtt olvasni!

ADY GYÖNGYVÉR MAGYARTANÁR

Voltak, akik rajzokat készítettek

„A mese maga az élet”

NAGYAPÓ MESEFÁJA – KÖRZETI MESEMONDÓ VERSENY SZÁSZRÉGENBEN

Február 17-én, szombaton de. 9 órától a Petru Maior Műszaki Középiskola tanítói közösségének szervezésében sor került a Nagyapó mesefája körzeti mesemondó versenyre. Rendezvényünket városunk és a környékbeli falvak 10 iskolai intézményének továbbjutó mesemondói tisztelték meg jelenlétükkel. Elkísérték őket a felkészítő tanítók, szülők, nagyszülők. A 23 kisdíjak korának megfelelő, a rövidre szabott időbe beilleszthető magyar népmesével készült a versenyre.

Az eseménysor indításaként köszöntöttük vendégeinket és a mese értékéről osztottunk meg néhány gondolatot, azzal a mottóval zárva, amit dr. Buttyán Kornélné gondolataiból kölcsönöztünk: „...A mese – maga az élet. Felkészít a harcra és biztatást ad. Hitet, hogy a jó győzni fog. A mese maga az élet – igen, és az élet is mese...”

Köszöntésünkben a teljes érzelmi ráhangolódást szorgalmaztuk a gyerekekben, biztosítva őket arról, hogy akik a mesemondásukat pontozzák, megkülönböztetés nélküli figyelemmel végzik majd munkájukat. Bemutattuk a bírálóbizottság tagjait, akik mindvégig kitartó odafigyeléssel hallgatták meg a versenyzők meséit.

Crisan Martha aligazgató údvözlő szavait követően egy harmadikos kislány bevezette a varázslatos mesealmákról szóló mese történetét. Volt egyszer egy királyfi, aki a kertjében levő aranyalmákat őrizte. Ezen mesealmák mindenikén egy-egy varázsszó volt. Miközben kedvesével enyelgett, a gonosz boszorkány – aki megveti a szépet és jót – ördög cimborájával karöltve álomport hintett a fiatalokra, és ellopta a mesealmákat, hogy „győzedelmeskedjen a gonoszság”. A királyfi azonban felébred, és rájön a boszorka ármánykodására. Keresi és megtalálja a mesealmákat, és a jelen levő gyerekeket kéri meg, hogy a kitű-

zőjük varázsszavának hallatán mondják el meséjüket, hogy visszakerülhessenek a mesealmák a fára. Mire minden gyerek elmondja a meséjét, a királykisasszony is felébred, és álmáról mesél, melyben csodaszép meséket hallgatott. A királyfi közli vele a valóságot, és örömben ér véget a mese, hiszen győzött a szép, a jó és az igazság.

A szünetekben a gyerekek dalos, mozgásos játékokat tanultak, táncoltak. Jókedvűen várták az eredményhirdetést. A zsűri – Antal Rozália tanárnő, Demeter Aranka, Simon Andrea, Ördög Imola tanító nénik, valamint Fábíán András kulturális referens – összesítette a mesemondók pontszámait, és néhány értékelő gondolat után gratulált minden gyerekeknek a részvételhez és a megtanult meséhez. Minden diák emléklapot és „varázstollat” kapott emlékebe, majd megtudhattuk, kik nyerték el leginkább a zsűri tetszését. Dicséretet kapott Székely Kálmán Marosfelfaluból, Zsigmond Dóra Disznajórol és Gál Hanna a Petru Maior Műszaki Középiskolából. Városunkat és környékét a három első helyezett képviseli majd a megyei mesemondó versenyen: Dali Loretta Izabella a Fickói Általános Iskolából (III. hely), Csuka Szabolcs Róbert az Alexandru Ceuşianu iskolából (II. hely), valamint Nagy Vajda Laborc a Kisfűlpösi Általános Iskolából (I. hely).

Köszönjük a felkészítő tanítónők kitartó munkáját, a szülők támogatását és a gyerekek lelkes részvételét, akik szemmel láthatóan jól érezték magukat, és minden bizonnal sok mesével, tapasztalattal és csodás élményekkel gazdagodtak.

A szervező tanító nénik nevében kívánunk minden gyermeknek mesés gyermekkort és további sikereket, élményekben gazdag élettörténetet!

KISS-MIKI MELINDA

Jó volt együtt lenni

Fotó: FAGY

Kisfiú, a jóval későbbi idős kertészmérnök, apátlan, anyátlan árva gyermek volt. Az apja a második nagy háborúban hősként esett el, nem tudni, hol, az anyja pedig a *most aztán mi lesz velem és a gyermekeimmel* keserűségébe tört ketté. Kisfiú ekkor még sok mindent nem értett. Egyebek közt azt se, hogy miért kellett egy hatgyermekes édesapát a harctérre parancsolni, és ott elhullajtani. Azt se, hogy miért kellett az édesanyjának a gyász és a keserűség tengerébe veszni. Aztán meg azt se, de végképp nem, hogy ha már egyszer az öcsét árvaházba vitték, akkor őt miért hagyták az ideges, ide-oda csapkodó, késdobáló, alig nagykorú nővérénél.

Kisfiú aznap jól pattogó, gazdátlan, babos gumilabdát ölelt magához ama fiákeres város poros utcáján. De nemcsak magához ölelte, hanem haza is vitte. Pattogatta, szökdeltetette otthon, a Pitlisch-ház fedelére is felfeldobta, aztán vagy kifogta, vagy nem, de boldog volt. Labdája addig csak tehénszörből volt, ha volt, ha seríthetett Gyula bátyjánál magának. Másodjára vagy harmadjára kezdte előlről a gumilabdával a játékot, amikor kirohant a nővére abból az egyszobás házból, amelyben ketten laktak, eltorzult arccal rohant ki egy kenyérszeletelő késsel, s azt a kést Kisfiú felé dobta. Talált. Kisfiú megrémült. Megállt benne a szusz. Zsibbadni kezdett a keze meg a lába. Gönör, szőke haja alá futott a vére. A labdát az udvar földjére ejtette, lépett egyet-kettőt, aztán megiramodott. Mezítláb volt, rövidnadrágosan, kieresztett, rövid ujjú kockás ingesen, úgy rohant ki az utcakapun elfelé. A város keleti vége felé. Ott aztán neki a vasúti töl-

tésnek minden elképzelés nélkül. Nem volt benne az a kérdés, hogy na, most hová. Még nem volt. Elképzelés, terv még semmilyen se volt benne. Hosszan vágtatott a vasúti töltés mellett, veszettül, aztán egyszerre csak felugrott a sínek közé. Talpfáról talpfára ugrott. Tört kövekről tört kövekre, mezítláb. Semmit se érzett. Hanem amikor már jól a háta mögött maradt ama város, megvérezte a lábát. Nyomokat hagyott a talpfákon. Akkor megállt, s összekucorodott. Úgy fújtatott, hogy annál

Talpfáról talpfára

jobban egy csikó se fújtathatott volna a Nyergeshegyen kifelé. Mikor pedig megnyugodott benne a kapkodás a levegőért, egy arasznyi fűre huppant a töltésen, s a lábára hajolt. A sebeit nézegette, simogatta. Egyik se vérzett már kegyetlenül. Száraz por tömködte el őket, egyiket a másik után.

Kisfiú a sínek között rohant tovább. Semmitől se félt. Attól igazán nem, hogy a nővére utánaszalad, utoléri és visszaráncigálja. Attól sem, hogy vonatba, mozdonyba fut bele, miközben a feje úgy fájt, hogy már-már szétszakadt. Valamivel később, talán még néhány talpfa után, megszűnt az a fájdalom. Emlékezés cikázott a helyére.

Ama fiákeres várostól harminc kilométerre húzódott meg a Kisfiú szülőfaluja. Ott a Vágás útja alatt. Abban lakott süket mama, és abban a négy nagybácsi. Mind szegények voltak. Szobakonyhás ház, tenyérnyi udvar, kéttenyérnyi kert, szántó, egy-két állat, ez volt, ami a tulajdonuk volt. Többször is megesett, hogy náluk nyaralt Kisfiú. Valamelyi-

küknél. Olyankor úgy bántak vele, ahogy. Enni mindennap adtak neki. Esténként lópokrócot dobtak utána, hogy azzal menjen a csűrbe szalmán aludni. Naponta a gyötrelmig megdolgoztatták, de nem rosszindulatból, hanem csak azért, mert gyötrelm volt a munka az egész faluban. Kapálnia kellett, gyomlálnia a zöldségesben, botladoznia tehének előtt szántáskor, borjakat etetnie, udvart, utcát sepernie, szerencse, hogy az egyik unokatestvérével együtt. Könyvet olvasnia nem kellett, mert nem volt mit. Voltak játszótársai, igenis, voltak abban a faluban. Velük tanult meg Kisfiú falábakon járni.

Ama kicsi falutól tizenöt kilométerre húzta meg magát a másik kedvelt település. Az apa testvére, a Vilma néni faluja, amott a Maros partján. Történt, hogy oda is el-ellátogathatott Kisfiú. Ott pedig kakaós kávéval, fehér zsemelével lakatták jól minden istenál-dotta reggel, húslevesrel, sült hússal és fagylalttal vasárnaponként. A nagynéninek sokajtós, fürdőszobás háza volt, türelmes férje, de gyereke egy se. Ott is dolgoztatták őt. Mézet kellett pergetnie, számocát, málnát, egrest, szedret, somot szednie mint segéd, ehetett is ezekből pont annyit, amennyi jólesett. Mesét, verset, regényt olvasnia kellett. Ott olvasta el a Pál utcai fiúk-at, meg a Légy jó mindhalál-ig-ot.

Futott Kisfiú, a jóval későbbi idős kertészmérnök, rohant a vasúti sínek között, talpfáról talpfára ugrott, szuszogott, zihált, fokozatosan veszítette el erejét, de még mindig nem döntötte el, hogy hová, a kettő közül melyik faluba fut menedéért. Csak azt tudta, hogy a nővéréhez vissza nem, oda ebben az életben sohasem.

RÉTHY ISTVÁN

Történetek gyermekeknek (3.)

Panni és az iskolakezdés

Az idő telik... néha csigalassúsággal, máskor szinte repül. Az ovisévek is így teltek el, szempillantás alatt, és Panni életében is eljött az a nap, amikor nagy szívfájdalommal ugyan, de búcsút kellett inteni az ovinak.

Az ovinak, a kedves Réka óvó néninek és mindenkinek, ami ismerős volt, barátságos és biztonságos.

Panni már kíváncsi volt az iskolára, de ahogy közeledett az iskolakezdés ideje, egyre jobban szorongott. Túl sokszor sóhajtott fel a nagyfi:

– Hogy megnőttél, Pannikám, nemsokára iskolás leszel, megváltozik minden...

Anyja is gyakran mondogatta, elgondolkozva nézve kislányára:

– Ki hitte volna, már iskolás leszel ősztől! Egészen más lesz az élet – tette még hozzá, és ilyenkor nem tűnt túlságosan vidámnak.

A szomszéd néni nemrég csodálkozva csapta össze a kezét:

– Pannikám, drága, el sem hiszem, hogy már iskolás leszel! Minden megváltozik majd!

Az oviból gyönyörű szépen elballagtak, Réka óvó néni csupa szépet és jót mondott az iskoláról, mindenki, Pannit is beleértve, nagyon lelkes és izgatott volt. Volt... az ovi befejezésekor, de ahogy közeledett az iskolakezdés ideje, és sokasodtak az ilyen megjegyzések, Panni egyre jobban szorongott, már egy kicsi félelem is vegyült a várakozásba. Sőt egyszer olyan rémeset álmodott, igazi rémálma volt arról, hogy az első iskolai nap után olyan nagyon megváltozott minden és mindenki, hogy egyszerűen nem ismert rá a saját anyukája, és Panni sem tudta már, hogy hova kell hazamennie.

Így hát a mi Pannink igencsak vegyes érzelmekkel várta a becsengetést. Amikor a gólyák meg a fecskék már rég útra keltek, a konyha falán lógó falinaptár szeptembert mutatott, az iskolához szükséges dolgok már ott sorakoztak a Panni szobájában, elérkezett az a nap is, amikor évnnyitó ünnepségre került sor a Panni iskolájában. Persze nemcsak ott, hanem az ország összes óvodája, iskolája megnyitotta kapuit a tudásra szomjazó diákok előtt. Legalábbis így mondta az igazgató néni ünnepélyes tanévnyitó beszédében, ami

igencsak nagy szöveget ütött a Panni fejében, mert ő egyáltalán nem érezte úgy, hogy nagyon szomjazná a tudást. Ellenkezőleg, egyáltalán nem érzett szomjúságot.

Amikor az iskola udvarára érkezett anyu kezébe kapaszkodva, bátortalanul nézett körbe: minden olyan ismeretlen volt, új és hatalmas. Már-már elpietyeredett, amikor felfedezte az udvar egyik sarkában ovistársait, Katát és Petrát, akik lelkesen integettek neki. Panni megkönnyebbülten sóhajtott.

– Végre valaki ismerős! – kiáltott fel, és gyorsan húzta arra anyut. Mint kiderült, a régi oviból jó párán ebbe az iskolába iratkoztak, tehát együtt fogják megkezdeni a „betűk országának meghódítását”, amint olyan szépen mondta az igazgató néni.

Megérkezett a tanító néni is. Mosolygós arccal osztott ki a leendő tanítványainak egy-egy süni kítűzőt, elmagyarázva, hogy ők lesznek a süni osztály, és a kítűző arra jó, hogy tudják, hova tartoznak.

Panni ismét megnyugodott egy kicsit, főleg, hogy rájött, a tanító néni mosolygós arcát többször látta az oviban is. Az ünnepélyes beszédek elhangzása után Klári tanító néni sorba állította kis csapatát, és felvette őket az osztályterembe. Óriásinak tűnt az épület az ovihoz képest, de kellemes meglepetés volt az osztályterem, ami naaagyon barátságos volt. Ők voltak a süni osztály, ezért mindenki padján kis gesztenyesüni várakozott, a polcokon a játékok mellett könyvek is voltak bőven, a mesesarok, na az egészen elbűvölte a kis csapatot. Mindenféle bábfigurák voltak itt, óriási meseszőnyeg és minden, amitől jól érezheti magát még Panni is. Szinte észre sem vette, és már nyoma sem volt a szorongásnak, a félelemnek, sőt amikor pár órával később hazafelé bandukolt az anyu kezét fogva, be nem állt a szája, annyi mesélivalója volt. És amikor hazaérve látta, hogy otthon is minden a régi, a szobájában ugyanott van a mesekönyv, ahol az este hagyta, a babái ugyanúgy néznek vissza rá a polcra, a nagyfi ugyanolyan finom ebédet várja, mint az oviból, hatalmas kő esett le a szívéből:

– Anyu, olyan jó, hogy már iskolás vagyok!

(folytatjuk)

VITA PIROSKA TANÍTÓNŐ

	<p>A Szászrégen és Vidéke főtámogatói: Prodplant Impex Kft., Máthé Márta ny. tanárnő, RMDSZ és Communitas Alapítvány. Támogatók: Borsos Mária, Ercse Rozália, Szabó Erzsébet, Csermátoni József Szászrégenből és Duda Romulusz Csíkszeredából.</p>
---	---

Vidám percek

Két fickó csendben horgászik és sörözget közben. Egyszer az egyikük megszólal:

– Haver, én azt hiszem, elválok az asszonytól. Három hónapja egy szót sem szólt hozzám.

A másik kortyol egyet a söréből, és azt mondja:

– Barátom, azért ezt gondold át még egyszer. Ilyen nő nem terem minden bokorban.

Két sofőr pálinkázik a kocsmában, kint járó motorral pöfögnek a kocsik.

Az ablakon keresztül lesi a rendőr, ahogy a sofőrök koccintanak.

– Hé! – kiált oda. – Maguk mit isznak?

– Pertut.

– Az más! Mert ha pálinka lenne, most rögtön elvinném a jogosítványukat!

A székely bácsi az „aranykorszak” idején bemegy a csíkszeredai boltba. Járkál az üres pulatok, polcok között. Az elárusító elunja, s rászól:

– Mit veszen, bácsi!

– Egy-két kanyart, kérem szépen, s már kint is vagyok.

*

Az öreg skót házaspár otthon üldögél. Egyszer csak megszólal a feleség:

– Drágám, egyszer elvihetnél moziba.

– Hiszen voltunk már moziban...

– Igen, de most már hangosfilmeket játszanak!

*

Nicolae Ceaușescu egy képtárban. Sokszor melléfog.

– Ez Grigorescu Parasztja.

– Tévedés, főttkár elvtárs, ez tükör...

*

A háziorvos a bolt előtt találkozik az egyik betegével.

– Ejnye, ejnye, Gábor bácsi, magának szigorú fekvést írtam elő – dorgálja a páciensét. Mondja, mindenáron tüdőgyulladásra akar szerezni?

– Dehogy, doktor úr, csak néhány üveg sört.

*

Részeg székely a kocsmában:

– Megveszem a szocializmust, megveszem Ceaușescut, megveszem Elenát... Beviszik a szekusok. Másnap kijózanodva:

– Ilyen az ember, ha berüg, minden szemetet meg akar venni...

*

Mi a hasonlóság a repülő és Románia között?

– Egy vezet, s a többi izgul.

*

A magyar kutya meghívja magához a lengyel és a román kutyát: – Jót eszünk, iszunk, s utána ugatunk!

Aztán a lengyel kutya hívja özsze ugyanazt a társaságot: – Nem eszünk, nem iszunk, de egyet azért jót ugatunk!

Végül a román kutya is viszonozza a meghívást: – Nem eszünk, nem iszunk, csak morgunk...

*

Hazamegy a rendőr a munkából, és kikormolja a kályhát.

Kimegy az udvarra, a vödör kormot magára önti.

Odamegy a felesége és megkérdezi:

– Mit csinálsz, te szerencsétlen?

– Te ebbe ne szólj bele, asszony! Apám azt mondta, hogy nagykoromban okos leszek!

**ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
FÁBIÁN GIZELLA**

**SZÁSZRÉGEN és
VIDÉKE**

Kiadja a SZÁSZRÉGENI
KOLPING CSALÁDI
EGYESÜLET
ISSN 1454-6183

Alapító tagok: Adorjáni László, Csernáttoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre +

Újságtanács: Böződi Sándor, Csernáttoni József, Fábrián András György, Nagy F. Atilla, dr. Zsigmond Zsolt.

Főszerkesztő: Fábrián András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atilla, Nemes Árpád, Szabó Antal, Székely Rozália.

Weboldal: Madaras Péter

A műszaki szerkesztést és a nyomdai előkészítést az **IMPRESS KIADÓ** végezte.

Készült a marosvásárhelyi I. I. MUREȘAN ȘOMFĂLEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel és névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro

E-mail: madaraspeter1964@gmail.com

fandras59@yahoo.com

Ára: 3 lej